

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 7/8 (442/443)

1986 Kalėdos

DĖKODAMOS UŽ MALONŲ BENDRADARBIAVIMĄ IR PARAMĄ,
NUOTAIKIŲ Kalėdų švenčių,
SVEIKŲ, DARBINGŲ IR SĖKME VAINIKUOTŲ
Naujųjų Metų
VISIEMS TAUTIEČIAMS NUOŠIRDŽIAI LINKI

VOKIETIJOS LB IR VASARIO 16 GIMNAZIJOS KURATORIJOS
VALDYBOS

!!!

Baigiasi adventas, artėja Kalėdos. Per Kūčias, lauždami paplotėlius, linkėsime vieni kitiems linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų. Tai senas, gražus lietuviškas paprotys. Svetimtaučiai, pirmą kartą su juo susipažinę, žavisi ta gražia mūsų tradicija.

Lietuvoje Kūčios ir Kalėdos - dabar paprastos darbo dienos. Uolieji okupanto pareigūnai stengiasi visokiais būdais sutrukdyti švęsti Kūčias bei Kalėdas. Taip jie naikina mūsų krikščioniškus papročius. Bet tos jų užmačios neturi didesnio pasisekimo.

Kokiomis nuotaikomis Lietuvoje švenčiamos Kūčios ir Kalėdos, patiriame iš pagrindžio spaudos. AUŠROS 51(59) nr. skaitome:

- Keturiasdešimt šeštas Kūčias mūsų tauta švenčia nelaisvėje. Keturiasdešimt šeši advėtiniai laukimo metai... Tai daug ar mažai? Jeigu gyventi nusiminime ir nevilty - tai daug, o jeigu dvasia ir viltis gyva, jeigu tikėjimas - mūsų tvirtoji uola, tai turime priimti iš Viešpaties tas išbandymų dienas. Todėl ir šią Viešpaties Gimimo šventę turime sutikti ne nusiminimo aptemdytais veidais, ne beviltiškais atodūsiais, bet nuoširdžiu pasitikėjimu Tuo, kuris ateina Viešpaties vardu...

Jungiasi maldoje su visa tauta ir išblaškytieji po svetimas pasaulio šalis mūsų broliai ir sesės, kreipdamiesi į Betliejaus Kristų:
'Viešpatie, gražink mums Tėviškę, kaip gražini kiekvieną pavasarį paukščių būrius iš tolimųjų dausų. Sugražink mus į Baltojo Žirgo šalį, kur mūsų protėviai kalnelius kryžių prismaigstė, kaip gražini kasmet sodų ir pievų žydėjimą...'

'Laimink, Viešpatie, mus, kurie priversti buvome palikti savo gimtąją žemę. Padaryk, kad visi mes liktume ištikimi savo Tėvynei ir grįžtume į ją nešdami naują atgimimo ugnį.' (Iš kun.S.Ylos maldyno).

Prie Kūdikelio Jėzaus prakartėlės suklumpam ir mes, reikšdami pasitikėjimą ir ištikimybę Didžiajam Gailestingumui, kuris ne tik atvėrė širdį Geriui, bet ir savo gyvybę paaukojo už viso pasaulio blogio nugalėjimą..."

Jei mūsų broliai ir sesės, net okupanto spaudžiami nenusimena, bet jieško ir randa paguodos bei vilties Užgimusiame Kristuje, juo labiau mes, gyvenantys laisvėje ir besinaudojantys šio krašto gerove, turime pagrindo linksmi švęsti Kalėdas ir pakelta galva žengti į 1987 metus.

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS,

vykęs šiemet lapkričio 21-23 Hüttenfelde, buvo gausus - susilaukė 28 atstovų ir ne mažiau svečių. Iš tolimesnių vietovių - Mūncheno, Memmingeno, Salzgitterio bei Hannoverio - LB darbuotojai atvyko lapkričio 21. Kartu su hüttenfeldiškiais jie linksmai vakarojo Vynmedžio svetainėje šnekučiuodami ir dainuodami.

Suvažiavimas pradėtas lapkričio 22 rytą modernioje pater A.Delpo centro salėje. Jį atidarė ir jam pirmininkavo Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl.inž. Juozas S a b a s . Priimta kvietime į suvažiavimą pranešta darbotvarkė, papildant ją Vokietijos LB statuto svarstymu.

Vokietijos LB v a l d y b o s veiklą glaustai apžvelgė jos pirmininkas dipl.inž. Juozas SABAS. Vienas didžiausių VLB valdybos ruošiamų renginių yra centrinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfelde. Ateinančiais metais jis bus itin iškilmingas, nes vasario 14 bus šventinamas ir naujas Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabutis. Suvažiuos daug aukštų vyriausybės pareigūnų iš Bonnos ir Wiesbadeno.

Šiemet neįvyko vasaros vaikų stovykla dėl dalyvių stokos. Ateinančiais metais bus bandoma ruošti vaikų stovykla kartu su tėvais.

Pakibo klausukas ties 1988 numatytais surengti Pirmosiomis Europos lietuvių dienomis. Paašikėjo, kad tais metais dėl lėšų stokos dar nebus galutinai baigtas nudegusios pilies atstatymas. Trūksta apie 2,5 milijonų DM. Be to, 1988 Kanadoje įvyks du ar trys didieji lietuvių renginiai - Pasaulio LB seimas, Dainų šventė ir turbūt Kultūros kongresas. Iš Europos į juos vyks ne tik lietuvių atstovai, bet ir chorai. Jų trūks Europos lietuvių dienoms 1988. Todėl rimtai svarstomas Pirmųjų Europos lietuvių dienų nukėlimas į 1989.

VLB R o m u v o s apylinkės pirmininkas Antanas Š i u g ž d i n i s , jun., pranešė, kad jo vadovaujamai apylinkėi priklauso 69 (7 nauji ir 1 miręs) nariai. Savų renginių neruošė, nes dauguma jos narių dalyvauja centrinių LB valdybos, Vasario 16 gimnazijos bei Lietuvių kultūros instituto renginių ruošime. Be to, jie dirba ir centriniuose LB organuose: sudaro Vokietijos LB valdybą ir beveik pusę (9) kandidatų į Vokietijos LB tarybą. Visuotinis narių susirinkimas š.m.lapkričio 9 išrinko naują valdybą, kuri numato ateinančiais metais suruošti paskaitą apie Lietuvos krikštą, Užgavėnes, paskaitą apie partizanus 1941 birželio sukilimo metinių progą.

VLB R a s t a t t o apylinkės išdininkas Augustas S e r g é j u s nurodė, kad apylinkė 1961 įkūrė Erdmonas Simonaitis, dr. Petras Karvelis ir Jonas Rugulis. Pastarasis jai ir pirmininkavo iki mirties. Dabar LB apylinkė turi 17 pilnateisių narių. Kas mėnesį laikomos liet.katalikų ir evangelikų pamaldos. Tėvai ragina vaikus važiuoti į Vasario 16 gimnaziją, bet tik nedaugelį pasiseka prikalbinti. Ateinančiais metais numatoma paminėti LB apylinkės sukaktis.

VLB M e m m i n g e n o apylinkės pirmininkas Kasparas R a d z e v i č i u s : 73 nariai (buvo 68 dabar įstojo 5 nauji). Dauguma narių solidarumo įnašus susimoka, bet yra ir daug metų nemokančių. Memmingene ir artimose jo apylinkėse gyvena per 180 lietuvių ir mišrių šeimų. Suroošiami Vasario 16 ir kiti minėjimai, iš kurių gautas pelnas paskirstomas lietuviškiems reikalams. Gegužės mėn. dviejose Memmingeno bažnyčiose atlaikytos iškilmingos pamaldos už Persekiojamą Bažnyčią. Ta proga suruoštos įspūdingos eitynės, atkreipusios ne tik vokiečių visuomenės, bet ir spaudės dėmesį.

Pagerbta vienuolyno viršininkė, daug padedanti lietuviams, jos 50 metų vienuoliško gyvenimo progą. Iškilmingai paminėta vysk. Antano Deksnio 80 metų amžiaus sukaktis. Išleisti 3 žiniaraščiai. Rūpinamasi ligoniais ir seneliais, juos aplankant bei aprūpinant liet.spauda. Prižiūrimi tų lietuvių kapai, kuriais niekas nesirūpina. Vedama LB apylinkės kronika nuo įsikūrimo su foto nuotraukomis.

Nuo 1978 LB apylinkėi vadovauja K.Radzevičius. Po šio suvažiavimo bus sušauktas visuotinis narių susirinkimas, kuris išrinks naują valdybą. Per tą laiką turėta 37.000,--DM pajamų (šiemet per 7.000,--DM). Tomis lėšomis paremti menininkai, politiniai kaliniai, 5.300,--DM paaukota Vasario 16 gimnazijai; mažesnės sumos duotos liet.kryžiaus Augsburgėje atstatymui, Lietuvių kultūros institutui, Lietuvos Katal.Bažnyčios kronikai bei INFORMACIJOMS leisti ir kit. reikalams. Tautinių šokių grupės šokėjams įgytos skrybėlės ir batai. Šiuo metu kasoje dar yra didoka suma. Vietos gyventojuose lietuviai turi gerą vardą.

VLB M ū n c h e n o apylinkės pirmininkas dipl.inž. Richardas H e r m a n a s : kiekvienais metais gruodį įvyksta visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas, kuris išrenka naują valdybą. Pr. metais ji išrinkta iš 5 asmenų.

Surengtos bendros Kūčios, sutraukusios apie 70 tautiečių, gausus N.Metų sutikimas, Vasario 16 minėjimas su paskaita ir plačia menine programa. Motinos dieną paminėta ir A.Grienienės 70 metų amžiaus sukaktis. Baisusis birželis paminėtas pamaldomis ir rašytojo Alg. Landsbergio paskaita. Liepos 20 surengtas 1986.V.21 Kaune mirusio rašytojo Juozo Grušo minėjimas. Paskaitą skaitė A.M.Jurašienė. Apie jo dramos "Barbora Radvilaitė" vaidinimą Kaune papasakojo režisierius Jonas Jurašas. Buvo parodytas ir video filmas iš to veikalo. Veikia lituanistinė mokykla. Išleisti 5 bendralaiškiai.

Finansinė padėtis gera. Vasario 16 gimnazijos berniukų bendrabučio statybai paaukota 1.000,--DM. Be to, veikia Vasario 16 gimnazijai remti būrelis.

VLB L e b e n s t e d t o (Salzgitter 1) apylinkės pirmininkas Romas G a s i ū n a s : LB apylinkę sudaro 15 narių. Kasmet suruošiami 4 renginiai: Vasario 16, Motinos diena, Tautos šventė ir Kalėdų eglutė. Kol buvo sveikas kun.V.Šarka, kiekvieną mėnesį atlaikydavo Lebenstedte pamaldas. Jis ir minėjimus pravedavo. Dabar Salzgitterio lietuviai liko be kunigo. Šiemet Kalėdų eglutės nebus: yra tik 4 vaikai, serga kun.Šarka. Tik du nariai pilnai susimoka solidarumo įnašus. Dėl blogos finansinės padėties kiti moka tik dalį. Kasoje yra apie 400,--DM.

VLB S a a r o k r a š t o apylinkės pirmininkas Algirdas P a l a v i n s k a s : kasmet gegužės mėn. Homburge suruošiama Tėvynės diena arba Motinos dienos minėjimas su katal.bei evang. pamaldomis ir menine programa, kurią atlieka Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Šiemet per Tėvynės dieną buvo pagerbtas vysk.A.Deksnyš 80 metų jubiliejaus proga.

Š.m. lapkričio 15 sušauktas visuotinis narių susirinkimas. Kun.Fr.Skėrys atlaikė pamaldas. Meninę programėlę atliko jo atvežti Vasario 16 gimnazijos 4 mokiniai. Susirinkimas paprašė esamą LB apylinkės valdybą ir toliau eiti pareigas. Tautiečiai vengia susirišti oficialiais ryšiais su LB, mokėdami solidarumo įnašus. Baiminasi, kad tuo gali būti pakenkta giminėms Lietuvoje ar pasunkintas važiavimas jų aplankyti. Vietoje solidarumo įnašų nutarta rinkti aukas ir iš jų sumokėti solidarumo įnašus.

Tada padaryta p e r t r a u k a , per kurią gretimoje patalpoje atidaryta a.a.mokyt.Edmundo K a c i u c e v i č i a u s paveikslų paroda. Iš jo palikimo, tekusio našlei Janinai Kaciucevičienei, išstatyta keliolika geriausių darbų. Atidarė Lietuvių kultūros draugijos pirmininkas Alg. Palavinskas. Dailininkė Jūratė L e m k i e n ė paaikšino, kad ateinančių mėnesių sueis metinės nuo Edm.Kaciucevičiaus mirties. Glaustai nupasakojo jo biografiją. Puikiai valdė aliejaus tapybos techniką. Idealizavo gamtą ir jieskojo joje įkvėpimo. Tapytojas-realistas. J.Kaciucevičienei įteiktos gėlės. A.Palavinskas dėkojo jai už davimą paveikslų parodai, o dail.J.Lemkienei - už pagalbą ruošiant parodą.

Po to buvo tęsiami LB darbuotojų pranešimai.

VLB S t u t t g a r t o apylinkės pirmininkas Elgardas Š u l c a s : ilgoką laiką LB apylinkė buvo be valdybos. Visą veiklą judino kun.K.Senkus. Šiemet surengtas Vasario 16 minėjimas, spalio 5 - ekumeninis seminaras, sutraukęs per 30 dalyvių. Buvo ir smulkesnių renginių su paskaitėlėmis. Pageidavo daugiau paramos iš Vokietijos LB valdybos. Stuttgarto lietuvių jaunimą neįmanoma įtraukti į LB gretas ir veiklą.

VLB H a n n o v e r i o apylinkės pirmininkė Janina W a c h a u apgailestavo kun. V. Šarkos ligą. Jis judino LB apylinkės veiklą, padėdavo net valdybą išrinkti. Į jo 40 metų kunigystės minėjimą Homburge iš Hannoverio buvo nuvykę 13 tautiečių.

Pr. m.lapkričio 7 paminėtos Lietuvos kariuomenės įsteigimo metinės, gruodžio 28 surengta Kalėdų eglutė, kuriai kun.Šarka išrūpino 300,--DM. Su kun.P.Girčiaus ir tėvo dr.Konstantino Gulbino pagalba teko atšvesti Vasario 16 ir Motinos dieną. Jie paaikšino šių švenčių prasmę ir atlaikė pamaldas. Buvo ir linksmoji dalis - šokiai bei dainos.

Šalia LB Hannoveri veikia archit.Masalskio vadovaujama vad. Vokiečių-lietuvių literatūros draugija, bendradarbiaujanti su sovietine Lietuva.

VLB B o n n - K ų l n o apylinkės pirmininkas Jonas I v a n a u s k a s : pr.m. rugsėjo 13 surengtas kariuomenės šventės minėjimas Annaberge (Bonn 2). Buvo gera programa (dainavo Nelė Paltinienė), bet atsilankė nedaug žmonių. Turėta daug nuostolių.

VLB S c h w e t z i n g e n o apylinkės sekretorius Jonas S t u k n y s : 53 nariai (46 vyrai ir 7 moterys). Per pastaruosius metus įstojo 4 nauji nariai, mirė 1. Iš smulkaus LB apylinkės veiklos apibūdinimo siūlosi išvada, kad jos vadovybė palaiko labai glaudžius ryšius su nariais. Kiekvieno mėnesio kas antrą sekmadienį kun.Br.Liubinas Ketsche laiko pamaldas, o po jų vyksta tautiečių pabendravimas. Nariai solidarumo įnašus susimoka. Kasmet įvyksta visuotinis narių susirinkimas, kuris patvirtina senąją arba išrenka naują val-

dybą. LB apylinkė stambesnių renginių neruošia, bet savitarpy pamini Vasario 16, gausiai dalyvauja kitų ruošiamose iškilmėse: š.m. rugsėjo 7 - susitikime su iš Lietuvos atvykusiū arkiv.Povilioniū, spalio 26 - kun.Br.Liubino 40 metų kunigystės jubiliejaus minėjime ir kit. Aukoja Vasario 16 gimnazijai, INFORMACIJOMS leisti ir kitiems reikalams.

Perskaityti p r a n e š i m a i r a š t u .

VLB M a i n z o apylinkės reikalų vedėjas Alfonsas M i s k e l e v i č i u s : 22 nariai. Dauguma narių solidarumo įnašus susimoka. Kas mėnesį ar rečiau tėv.Alf.Bernatonis atlaiko lietuviškas pamaldas, po kurių tautiečiai susitinka pabendrauti. LB apylinkės reikalus tvarko A.Miskelevičius, nes nepajėgiama išsirinkti valdybos.

VLB D o r t m u n d o apylinkės pirmininkas Ewaldas L u k o š a i t i s : 7 nariai. Dėl nesveikatos pirmininkas atsisako eiti savo pareigas. Neatsiranda, kas sutiktų jas perimti, todėl LB apylinkė yra likvidacijos stadijoje.

VLB B a d Z w i s c h e n a h n o apylinkės pirmininkas Vaitiekus F e d e r a v i - č i u s : 11 narių susimoka solidarumo įnašus. Su kun.P.Girčiaus pagalba paminėta Motinos diena ir surengta Tautos šventė. Prieš visus šventus aptvarkyti lietuvių kapai. Gruodžio 28 numatoma surengti Kalėdų eglutė.

Šių metų suvažiavime pasigesta Vokietijos LB valdybos įgaliotinių prie kraštų (landų) vyriausybių. Negalėdami atvykti, jie atsiuntė trumpus pranešimus raštu.

Zina G l e m ž i e n ė , įgaliotinė Baden-Württembergo kraštui: Vasario 16 minėjimams iš Vidaus reikalų ministerijos gaunama 1.100,--DM. Su vokiečiais santykiai geri. Tikimasi, kad išrinkus VLB Stuttgarto apylinkės valdybą, pagyvės veikla.

Jeronimas G u l b i n a s , įgaliotinis Nordrhein-Westfalijos kraštui: šiame krašte aktyvi tik Bonn-Kölno apylinkė. Su finansine soc.ministerijos parama surengti du centriniai minėjimai: birželio 28 Düsseldorfėje ir rugsėjo 13 Annaberge. Ruošiami planai 1987.

Ieva B a n e v i č i e n ė , įgaliotinė Schleswig-Holsteino kraštui: šio krašto soc.reikalų ministerija INFORMACIJOMS leisti pažadėjo 112,50 DM. VLB Pinnebergo apylinkė sumažėjo iki 2 narių.

Kun.dek.Vaclovas Š a r k a , įgaliotinis Hamburgui ir Žem.Saksonijos kraštui, sunkiai serga. Jam pasiūsta kortelė su visų dalyvių parašais.

V a s a r i o 16 g i m n a z i j o s padėtį nušvietė jos direktorius Andrius Š m i t a s . Mokosi 82 mokiniai: 43 mergaitės ir 39 berniukai; 58 katal., 23 evang. ir 1 izraelitas, atvykę iš 12 kraštų: 47 iš Vokietijos, 16 iš JAV-bių, po 4 iš Australijos ir Kanados, po 3 iš Argentinos bei Urugvajaus ir po 1 iš Brazilijos, Dominikonų Respublikos, Mali (Afrika), Italijos bei Šveicarijos. 5 ruošiasi laikyti abitūros egzaminus. Valdžia apmoka 14 mokytojų ir 3 auklėtojų etatus, kuriuos dalinasi 27 mokytojai.

Laisvalaikiui užpildyti ir bendram lavinimuisi veikia mokinių choras ir dainos būrelis, tautinių šokių grupė, orkestras, audėjų bei poezijos būreliai, duodamos pamokos muzikos instrumentais groti. Nors Romuvoje trūko patalpų ir sporto aikščių, bet veikė krepšininčių, futbolo, stalo teniso komandos. Kai bus įrengtos dabar statomos patalpos ir sporto aikštė, laisvalaikio panaudojimo galimybės žymiai padidės.

Jau pastatytas ir baigiamas įrengti berniukų bendrabutis bus pašventintas per Vasario 16 minėjimą 1987.II.14. Statyba kainuos 3.500.000,--DM. 3.000.000,--DM duoda vokiečių valdžia, 500.000,--DM turime patys surinkti. Dalis jau surinkta, bet dar trūksta 90.000,--DM. Piliai atstatyti taip pat reikės lietuviams sudėti 500.000,--DM. Tik tada yra vilčių gauti iš valdžios per 2.000.000,--DM pilies atstatymo darbams užbaigti.

Baigiama įrengti sporto aikštė kainuos 88.000,--DM. 1988 numatyti mergaičių bendrabučio remonto bei sumoderninimo darbai atsieis ca. 300.000,--DM. Šią sumą žada duoti Bonna ir Wiesbadenai. Naujasis berniukų, o ta pačia proga ir mergaičių bendrabutis gaus naujus baldus už 400.000,--DM.

Šiais metais bendrabučių išlaikymas kainuos 612.000,--DM, gimnazijos - 1.269.000,--DM, nauji baldai 400.000,--DM; neskaitant bendrabučio statybos, iš viso 2.281.000,--DM. Bus įrengta garbės lenta, kurioje bus įrašyti stambieji aukotojai.

Direktorius dėkojo gimnazijos rėmėjams ir prašė toliau jos neužmiršti. Ir mažos sumos labai reikalingos, nes jos įgalina iš valdžios gauti kelis kartus didesnes sumas.

Alina G r i n i e n ė , Mūncheno lituanistinės mokyklėlės vedėja: mokosi 7 vaikai. Susi-

renka kas antrą savaitgalį Susitikimo namuose. Įsijungia į LB apylinkės ruošiamų renginių programas ir patys suruošia Kalėdų eglutę. Jai BALFas kasmet atsiunčia čekį.

A.Grinienė perskaitė ir Baltiškosios draugijos lietuvių-vokiečių sekcijos pirmininko dr. Jono Norkaičio kvietimą-atsišaukimą (žr.psl. 15).

Eugenija L u c i e n ė , Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijos pirmininkė: Vokietijoje veikia 6 klubai. Prisideda prie LB apylinkių ruošiamų renginių. Veikliausias Hamburgo klubas - turi tautinių šokių grupę, surengia Kalėdų eglutę, Motinos dieną, ruošia iškylas. Gražiai atstovauja lietuviams.

Veiklus ir Romuvos klubas. 1985 Deutsche Bank Weinheime buvo įrengtas Kalėdų eglutė su lietuviškais papuošalais bei lėle. Banko vadovybė prašė įrengti ir šiemet. Surošė Motinos dieną su plačia programa. Rudenį suorganizuota dviejų dienų iškyla į Bavariją. Važiuojant į Pleysteina prie Čekoslovakijos sienos, kur susipažinta su kristalo gamyba, pakeliui aplankyta buv. koncentracijos stovykla Flossenburge. Joje aplankytas gražus lietuviškas paminklas ten nužudytiems 2.480 lietuvių. Kopytėlėje įrengti spalvoti vitražai bei Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas. Susipažinta ir su Nürnbegu, Bayreuthu, Bambergu.

Romuvos klubas padeda Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupei įsigyti tautinius drabužius, remia skautus.

Algirdas P a l a v i n s k a s , Lietuvių kultūros draugijos pirmininkas: Draugija kasmet suruošia bent vieną renginį su kultūrine programa. Jo rengimo našta gula ant vadovų pečių. Tų renginių pobūdį geriausiai atspindi šiandieninė programa.

Arminas L i p š y s , LABDAROS draugijos reikalų vedėjas ir išdinininkas: š.m. gegužės 10 perrinkta draugijos valdyba. Pirmininke išrinkta Z.Glemžienė, vicepirmininku - dr.J.Norkaitis, sekretore - mokyt.Br.Lipšienė. Jonas Glemža tapo garbės pirmininku. 1987 sausio 24 Hüttenfelde bus iškilmingai atšvestas jo šimtadienis. Draugija remia moksleivius, ypač Lenkijos lietuvius, daugiausia knygomis. Per metus padaro apie 15.000,--DM apyvartą.

Tėvas Alfonsas B e r n a t o n i s , Vokietijos LB tarybos prezidiumo ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas pastebėjo, kad šiandien bus išrinkta nauja VLB taryba. Šiame suvažiavime pasigedo VLB Darmstadto ir Hanau apylinkių vadovų bei jų pranešimų. Vasario 16 gimnaziją išlaiko valdžia, o bendrabučius turime patys išlaikyti. Trūkstant lėšų, nuo 1987 sausio 1 už bendrąbutį mokestis pakeliamas 50,--DM. Ne visi tėvai įstengia jį sumokėti. Kvietė į gimnaziją savo vaikus neleidžiančius, ypač viengungius, padėti neišgalintiems tėvams tą našta kelti.

Kun.V.Šarka - sunkus ligonis. Maža vilties, kad atgautų turėtas jėgas. Atsirado didelė spraga, kurią bus sunku užpildyti. Vokietijos liet.katal. sielovada yra numočiusi jo aptarnautais tautiečiais ir toliau rūpintis.

Romanas D i r g ė l a s , Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas: keletas VLJS narių 1985 dalyvavo Pabaltiečių laisvės ir taikos žygyje. Per centrinį Vasario 16 minėjimą Hüttenfelde turėjo kavos ir pyragų stalą. Š.m. liepos mėn. dalyvavo su Lietuvos vėliava I PAN - EUROPA Unijos (PEU) sąskrydyje Europos parlamento rūmuose Strasburge. Užmegzti draugiški ryšiai su pasauliniu ėjimo rekordininku belgu G.Holtysu. Išrinkti 9 atstovai į Pasaulio LJ kongresą Australijoje 1987/88: Tomas Bartusevičius, Romanas Dirgėlas, Artūras Gronau, Rimantas Gumuliauskas, Kęstutis Ivinskis, Melanija Mikalauskaitė, Aldona Reklaitytė, Raimonda Šreifeldaitė ir Klaus Žulys. Dalyvauta pabaltiečių demonstracijoje š.m.lapkričio 4 Vienoje, kur dalinti informaciniai lapukai apie Lietuvą vokiečių kalba.

Ilgokas ir karštas diskusijas sukėlė Vokietijos LB statutas, ypač jo str.5, 7-10, 24, 27 keitimo klausimas. Nūšiskūštā, kad Vokietijos LB valdyba nenoriai taiko 9 str., t.y. delšia pripažinti nepilnateisiais nariais tokius tautiečius, kurie nemoka solidarumo įnašų. Buvo siūlymų, kad nariai, nesumokėję solidarumo įnašų, būtų automatiškai išskiriami iš LB be jokio Vokietijos LB valdybos sprendimo. Pagal statuto 5 str. narius į LB apylinkę priima jos pirmininkas. Taip pat buvo siūloma, kad LB apylinkės pirmininkui būtų suteikta teisė juos ir atleisti arba pašalinti. Kadangi atsiranda net kandidatų į Vokietijos LB tarybos narius, nesumokėjusių solidarumo įnašų, siūlyta, kad kiekvienas kandidatas Tarybos rinkimų komisijai be sutikimo raštu būti renkamam pateiktų ir savo LB apylinkės valdybos pažymėjimą apie solidarumo įnašų susimokėjimą.

Suvažiavimas baigtas 15,30 val. Lietuvos himnu.

Po pusvalandžio toje pačioje salėje pasistiprinta LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS paruošta kava su pyragais. Tada vyko meninė programa. Ją pradėjo ir jai vadovavo LKD pirmininkas Algirdas PALAVINSKAS.

Poetė Eglė Juodvalkė meistriškai paskaitė 4 savo eilėraščius. Gausiai (apie 100 žmonių) auditorijai buvo staigmena patirti, kad rašytojas Eduardas Cinczas rašo ne tik proza, bet ir eilėraščius. A.Palavinskas paskaitė jo eiliuotą humoreską apie modernius laikus, o pats autorius - irgi eiliuotus Svaičiojimus. E.Juodvalkė raiškiai perteikė mėgiamiausių jos poetų "iš anapus" eilėraščius: porą Juditos Vaičiūnaitės ir ketvertą Marcelijaus Martinaičio. E.Cinzo eilėraščių gražiai paskaitė Indrė Čuplinskaitė. Laukiamas buvo E.Cinzo pasirodymas su savo proza. Jis paskaitė itališką novelę iš Vilniaus leidyklai paruošto rinkinio. Literatūrinę programą užsklendė E.Juodvalkė dvejais nuotaikingais Janinės Degutytės eilėraščiais apie gimtąją kalbą ir apie Lietuvą.

Po vakarienes Memmingeno liet.tautinių šokių grupė, vadovaujama Almos Neumann - Mikalauskaitės, žvaliai sušoko 5 lietuviškus šokius - Kepurinę, Kubilą, Oželį, Audėjelę bei Lenciūgėlį - ir du rytprūsiškus - Windmüller ir Erntetanz. Pabaigoje į Vėjo malūninko šokį įtraukė ir publika. Su padėkos žodžiu įteiktos gėlės: taut.šokių grupės vedėjai A.Neumann už gražų šokėjų pasirodymą, dr.Alinai Veigel-Plechavičiūtei už skanius pyragus ir aukas, M.Palavinskienei už gausius maisto gaminius ir gėrimus, Janinai Kaciucevičienei už paveikslus parodai.

Bendri šokiai, pokalbiai ir dainos tęsėsi iki išnakčių.

N A U J A V O K I E T I J O S L B T A R Y B A

Š.m. lapkričio išrinkta nauja Vokietijos LB taryba. Jos Rinkimų komisija š.m. lapkričio 28 aplinkraščiu nr.4 paskelbė rinkimų duomenis. Jame sakoma:

- Vokietijos LB tarybos rinkimų komisija praneša, kad pagal 1986 lapkričio 22 balsų skaičiavimo duomenis kiekvienas kandidatas gavo žemiau sužymėtą balsų skaičių:

Pavardė ir vardas	užsiėmimas	balsų skaičius	Pavardė ir vardas	užsiėmimas	balsų skaičius
1. Šmitas, Andrius	gimnaz.direktorius	347	16. Lucienė Eugenija	gimn.ūkvedė	191
2. Bartusevičius, Vincas	mokytojas	318	17. Norkaitis, Jonas, dr.	dipl.ekon.	189
3. Bernatonis, Alfonsas	kunigas	297	18. Lipšys, Arminas	skyr.vedėjas	187
4. Dambriūnaitė-Šmitienė, Marija	mokytoja	283	19. Palavinskas, Algirdas	mokytojas	183
5. Ivinskis, Kęstutis	dipl.matematikas	262	20. Šiugždinis, Antanas	banko skyr. vedėjas	182
6. Grinienė, Alina	mokytoja	256	21. Nevulis, Petras	bibliotekinin-kas	157
7. Lukošius, Justinas	dipl.teisininkas	248	22. Čepulevičius, Bronius	kompiuterių program.	116
8. Valiūnas, Jonas	inžinierius	246			
9. Baliulis, Ričardas	mokytojas	242			
10. Girnius, Saulius, dr.	dipl.istorikas	236			
11. Sabas, Juozas	dipl.inžinierius	228			
12. Damijonaitis, Vingaudas	mokytojas	203			
13. Lėnertas, Vilius, dr.	dipl.chemikas	202			
14. Dirgėlas, Romanas	studentas	197			
15. Vitkus, Walter	tarnautojas	196			

Į Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybą išrinkti Bendruomenės nariai nuo eil.Nr.1-15 imtinai. Kandidatais į VLB tarybą išrinkti nuo eil.Nr.16-22 imtinai. ...

Rinkimų komisija, baigdama darbą, dėkoja visų apylinkių vadovybėms ir visiems rinkikams už malonų bendradarbiavimą, o naujajai Vokietijos LB tarybai linki našaus darbo.

pas. J.Vitkus, pirmininkas pas. A.Veršelis, vicepirmininkas pas. R.Tendzegolskis sekretorius

Rinkimuose dalyvavo 782 nariai, balsavo 504 nariai.

R o m u v a

Š.m. lapkričio 9 įvyko visuotinis VLB Romuvos apylinkės narių susirinkimas Vasario 16 gimnazijoje. Dalyvavo 28 pilnateisiai nariai ir keliolika svečių. Pirmininkauti pakviestas Arminas Lipšys, sekretoriauti - Justinas Lukošius. Patvirtinta darbotvarkė.

L.B. apylinkės pirmininkas Antanas Šiugždinis, jun., pakvietė prisiminti mirusius narius - mokyt.Edmundą Kaciucevičių ir stud.Petrą Urbaną - susikaupimo minute. Jis pranešė, kad per valdybos kadenciją suruoštas vad.silkių balius, išsiuntinėtas aplinkraštis su nurodymu kiekvienam nariui kiek skolingas solidarumo įnašų ir kt. Šiuo metu yra 69 nariai, iš jų 11 naujų. Iždininkas Antanas Veršelis, senj.,painformavo, kad kasoje yra 777,71 DM. Nuo 1984.IV.29 turėta 2.424,68 DM pajamų (1.047,27 DM perimta iš senosios valdybos) ir 1.646,97 DM išlaidų.

Dar yra narių, nesusimokėjusių solidarumo įnašų.

Kontrolierė Liucija Riterienė užtikrino, kad kasa vedama tvarkingai. Po pasisakymų dėl senosios valdybos veiklos išrinkta nauja valdyba, kuri netrukus taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas - banko skyriaus vedėjas Antanas Šiugždinis, jun., sekretorė - mokyt. Elena Tesnau ir išdininkas - Antanas Veršelis, senj.

Per diskusijas direktorius A. Šmitas painformavo, kad į Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus minėjimą Romoje ateinančiais metais biržely iš Hüttenfeldo važiuos autobusai. Kelionė su savaitės pragyvenimu Romoje kainuos ne daugiau kaip 600,--DM. Registruotis galima jau dabar.

Mokyt. Raimonda Šreifeldaitė kvietė visus dalyvauti Naujų Metų sutikime, kurį Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdyba ruošia š. m. gruodžio 31 Romuvoje.

Vasario 16 gimnazijos dainos būrelis (12 dainininkų), vadovaujamas mokyt. Br. Lipšienės, padainavo 7 mūsų liaudies dainas. Visi nariai ir svečiai buvo pavaišinti kava, pyragaičiais ir šampanu. Parodytos spalvotos skaidrės (DIAS) iš priešsovietinių demonstracijų Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje Vienoje 1986 lapkričio 4 ir Vasario 16 gimnazijos kelionė į tas demonstracijas.

M ū n c h e n

Vėlinių proga VLB Mūncheno apylinkės valdyba išleido 8 psl. bendralaiškį Nr.5. Turiny daug gražių minčių apie gyvųjų ryšį su mirusiais, apie senovės lietuvių laidojimo ir su vėlėmis santykiavimo papročius, apie kryžius. Per Vėlinis mūncheniškiai, kun. A. Bungai vadovaujant, aplankė lietuvių kapus Westfriedhof kapinėse, o vakare meldėsi Ludwigsfeldo bažnytelėje.

Bendralaišky pranešama, kad Mūnchene, Herzogspitalstr.9 esančioje bažnytelėje, kiekvieno mėnesio pirmąjį ketvirtadienį 15 val. meldžiamasi už Lietuvą. Lietuviškos pamaldos Ludwigsfelde laikomos pirmą ir trečią mėnesio sekmadienį.

Visas puslapis paskirtas VLB Mūncheno apylinkės pirmininko dipl.inž. Richardo H e r m a n o 65 metų sukakčiai paminėti. Jubilatas mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje, vėliau - Kauno aukšt.technikos mokykloje. 1941 repatrijavo į Vokietiją. Tarnavo vokiečių kariuomenėje. Po karo daugiau kaip metus išbuvo sovietinėje nelaisvėje. 1949 vedė Vincentą Tamulevičiūtę, su kuria sulaukė dabar jau pianisto Alfredo ir solistės Violetos. Visą laiką dirbo ir mokėsi, tiek būdamas Lietuvoje, tiek antrą kartą 1959 repatrijavęs į Vokietiją, kur studijas baigė 1961. Nuo 1982 pensininkas. Sukaktuvininkas jau 12 metų (1969-71 ir 1978-86) pirmininkauja VLB Mūncheno apylinkei.

Vaizdingai aprašytos Mečio Buivio organizuotos atostogos Prancūzijoje prie Atlanto, kur dalyvavo 20 tautiečių, su dviem puslapiais Janinos Jurkonytės iliustracijų.

S c h w e t z i n g e n

Viena didžiųjų Vokietijos LB apylinkių yra Schwetzingeno apylinkė. Ją sudaro daugiausia buvę ar tebesą Amerikiečių armijos darbo kuopų nariai ir jų šeimos. Todėl ir kariški dalykai jiems prie širdies. Kasmet jie paminė Lietuvos kariuomenės įsteigimo metines. Ir šiemet jas paminėjo kun.Br.Liubino laikytomis pamaldomis Ketsche.

Po pamaldų susirinkimą Gamtos draugų svetainėje atidarė LB apylinkės pirmininkas Jonas Vitkus. Prisiminimus apie Lietuvos kariuomenėje tarnautą laiką papasakojo Mikas Miniauskas. Jam šiemet suėjo 50 metų nuo tarnybos Didž.Lietuvos kunigaikščio Kęstučio 5 pulke. Sugiedotas Lietuvos himnas. Po susirinkimo niekas neskubėjo namo, bet dar pasiliko ilgesnį laiką pasidalyti išpūdžiais.

KUN.BRONIAUS LIUBINO 40 METŲ KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS

iškilingai paminėtas š.m.spalio 26 jo parapijos Šv.Trejbės bažnyčioje Frankenthaly. Lietuvių ir vokiečių pripildytoje šventovėje šv.mišias su jubiliatu aukojo prel.P.Jatulis, kun. A. Bunga, tėv. Alf. Bernatonis, kun. K. Senkus. diakonas Th. Weitzel. Dalyvavo ir vysk. A. Deksnys. Prie altoriaus buvo išsirikiavusios 4 vėliavos ir 25 mišių patarnautojai. F. Šuberto mišias F-Dur giedojo parapijos choras, grojo kamerinis orkestras. Jis taip pat sugiedojo Marija, Marija lietuviškai.

Pradžioje pamaldų jubiliatą pasveikino parapijos komiteto pirmininkas J. Dirb, apžvelgdamas jo nueitą kelią nuo gimimo 1924.II.11 Griškabūdy, mokslą kunigų seminarijoje Lietuvoje ir Vokietijoje, bėgimą nuo bolševikų 1944, studijas Romoje ir sielovadinį bei pedagoginį darbą Kaiserslauterne profesinėje vokiečių mokykloje, amerikiečių darbo daliniuose bei Vasario 16 gimnazijoje Hüttenfelde. Devynerius metus klebonaudamas Frankenthaly, pasižymėjo orga-

nizaciniais bei administraciniais gabumais, atnaujino 250 metų senumo Šv.Trejybės bažnyčios vidų.

Pamokslą apie kilnų kunigo pašaukimą tarnauti Dievui ir žmonėms pasakė Vokietijos lietuvių katal. sielovados direktorius Bažnyčios tarėjas kun.Antanas Bunga. Priminė, kad be tiesioginio sielovadinio darbo sukaktuviniškas daug rašo liet.spauodoje ir redaguoja Vak.Europos lietuvių sielovados organą KRIVŪLĖ. Perskaitė ir įteikė Šv.Tėvo palaiminimo aktą, Speyerio vyskupo dr.A.Schlembach bei arkiv.Povilonio ir kitų sveikinimus raštu.

Visi šio sekmadienio mišių maldavimai buvo jubilieato intencija. Savo padėkos žody kun.Liubinas dėkojo parapiečiams už jam parodytą prielankumą, pasižadėdamas ir toliau būti geru sielovadininku.

Po pamaldų įvyko susitikimas su jubilieatu gretimų Dathenus namų salėje. Čia parapijos komiteto pirmininkas Dirb pasveikino apie šimtinę svečių, tarp jų visus dvasiškius ir kelias dešimtis lietuvių. Jis įteikė kun.Liubinui parapijos dovaną dviratį. Vasario 16 gimnazijos vardu sveikino tautiniais drabužiais apsirengusios mokinės. Darniai ir galingai nuskambėjo lietuvių sugiedotas Ilgiausių metų. Saaro krašto lietuvių vardu sveikinimo žodį tarė Alg. Palavinskas, Schwetzingeno lietuvių - Jonas Vitkus. Sveikino ir kun.A.Bunga, Šv.Trejybės parapijos choro bei Moterų būrelio atstovės, vysk.Ant.Deksnyš, Kaiserslauterno bei Miesau parapijos vardu - Ant.Subačius. Visi sveikintojai įteikė dovanas. Svečiai buvo pavaišinti įvairiais gėrimais ir šaltais užkandžiais.

Kun.Br.Liubino jubiliejų paminėjo ir vokiečių spauda. Ilgokus straipsnius su pamaldas laikraščio jubilieato nuotraukomis išsispausdino RHEINPFALZ ir DER PILGER laikraščiai. Iš jų sužinojome, kad kun.Liubinas tos pačios dienos anksti rytą pamaldas laikė jo aptarnaujamoje Möršcho Šv.Kryžiaus bažnyčioje, kur jis buvo pasveikintas ir apdovanotas vietos tikinčiųjų.

----- xXx -----

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

pradėtas vakarone 1986 spalio 17 Vynmedžio (Rebstock) svetainėje Hüttenfelde. Suvažiavo visi paskaitininkai, atvyko ir ankstyvųjų svečių, atsilankė keletas Hüttenfeldo lietuvių.

Spalio 18 rytą mokslinę konferenciją Hüttenfeldo evangelikų parapijos namų salėje atidarė LKI vedėjas Vincas Bartuševičius, M.A., pastebėdamas, kad ši konferencija yra šeštoji. Š.m. liepos 7 LK Institutui sukako 5 metai. Tas penkmetis parodė, kad LKI buvo reikalingas. Jo įsteigimas buvo atsakymas į laiko iššūkį.

Esame svetur. Nenorėdami izoliuotis savo gete, naudojames bent dviem kalbomis - lietuvių ir vokiečių. Jomis skaitomos ir svarstomos LKI konferencijų paskaitos. Šiandien jų bus 6. Visi paskaitininkai jau pažįstami, išskyrus vilnietį Naumą Oranskį, M.A., iš Kėlno.

Pirmasis paskaitininkas - dr. Kąjetonas J. Č e g i n s k a s iš Müncheno. Jis kritiškai pažvelgė į šešis krikščionybės šimtmečius Lietuvoje. Iki apsikrikštijimo Lietuva buvo be Evangelijos ir be istorijos sviesos. Tik priėmusi krikščionybę mūsų tauta įėjo į istoriją. Pavėlavimas apsikrikštyti Lietuvai brangiai kainavo. Dėl to kalti kryžiuočiai. Lietuviai gynėsi ne nuo krikščionybės, bet nuo prūsų likimo. Kai atsirado galimybė priimti krikščionybę be kapituliacijos prieš kryžiuočius, lietuviai 1387 ja pasinaudojo. 1417 apkrikštyti ir žemaičiai. Prelegentas kėlė klausimą, ar pagoniškas lietuvių tikėjimas buvo toks prastas, kad turėjo būti sunaikintas nieko neperimant į katalikybę. Visos trys krikščioniškos religijos kėsinosi lietuvius nutautinti: evangelikai germanizuoti, stačiatikiai rusinti, o katalikai lenkinti.

Antras priešpietinis paskaitininkas buvo dipl.bibliotekininkas Artūras H e r m a n a s , nagrinėjęs irgi su religija susijusią temą - Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios padėtį po 1960. Apie šią Bažnyčią iki 1960 jis LKI jau yra skaitęs paskaitą 1984.

Prelegentas prieštaravo įsigalėjusiai nuomonei, kad lietuviai yra vienalytė tauta. Mažlietuviai esą skirtingi, nors juos ir stengiamasi asimiliuoti. Iš tikro Maž.Lietuvos liuteronai buvo ne tiek tautinė, kiek religinė mažuma. Jų stiprybė - Maž.Lietuvos istorijoje.

Po II pas.karo Lietuvos liuteronai buvo labai susilpnėję tiek dėl savo skaičiaus sumažėjimo, tiek dėl tarpusavio ginčų tarp surinkimininkų ir kunigų. Jų neišstengė pašalinti nei 1955.V.22 Kretingoje sušauktas sinodas. Nuo 1958 valdžia ėmė liuteronus stipriau spausti - uždraudė spausdinti kalendorių, padidino mokesčius. Priespaudos vadžias atleido tik po dešimtmečio. 1969 atidaryti teologiniai kursai Rygoje, kuriais pasinaudojo ir lietuviai liuteronai savo kunigams ruošti. Užmezgti santykiai su užsieniu. Lietuvos evangelikų liute-

ronų Bažnyčia įstojo į Pasaulio liuteronų sąjungą ir dalyvauja jos konferencijose. Lietuvoje lankosi ne tik latvių bei estų vyskupai, bet ir Pasaulio liuteronų sąjungos delegacija bei vokiečių liuteronų Bažnyčios vadovai. Tai vysk. Jono Kalvano nuopelnas. Jis 1972 buvo išrinktas senjoru ir 1976 iššventintas vyskupu. Vysk. Kalvanas sureguliuavo santykius su valstybe, užmezgė ryšius su ortodoksais ir katalikais.

Lietuvoje dabar yra apie 30.000 liuteronų, kurių apie 20.000 priklauso Bažnyčiai. Veikia 27 parapijos: 25 registruotos ir 2 neregistruotos. Didžiausia parapija Tauragėje su 4.000 parapiiečių. Kaunas ir Vilnius parapijų neturi. Didesnėse parapijose veikia chorai, triūbininkai. Dirba 10 kunigų, aptarnaujančių po kelias parapijas. Juos išlaiko parapiiečiai. Leidžia religinę literatūrą: kalendorių 1.000 egz. tiražu, giesmių bei maldų knygas ir kitokią spaudą. Vadovaujamosi principu - svarbiau išlaikyti tikėjimą negu tautiškumą. Ateistinė propaganda nepaveiki.

Prelegentas glaustai apžvelgė ir Lietuvos r e f o r m a t ų Bažnyčios padėtį po 1940. Reformatai buvo ir yra tautiškai labiau susipratę negu liuteronai, todėl daugiau ir nukentėjo per 1941 trėmimus. Jų daugiau ir 1944 pasitraukė į užsienį. Iš buvusių 13 parapijų liko tik 5 su 8-10.000 narių. Jų centras - Biržai. 1957 buvo sušauktas I sinodas. Atrodo, kad reformatai ir liuteronai yra pakeliui į susivienijimą.

Popiet prof.dr. Gerhardas B a u r a s iš Bielefeldo nušvietė Lietuvos bežemių valstiečių - grytelninkų, bobelių bei kampininkų - padėtį, kuri nepriklausomoje Lietuvoje keitėsi, bet daugelyje vietų buvo issilaikiusi.

XVIII-XIX a. valstiečių priklausomumas nuo ponų didėjo. Jiems sunku buvo spirtis prieš išnaudojimą, nes Lietuvos feodalai nesikišo į ponų ir valstiečių santykius. Tik vėliau caro valdžia ėmė juos reguliuoti. Susidarė kelios valstiečių rūšys: karališkieji valstiečiai - feodalų ir didikų baudžiauninkai; laisvieji, niekam nepriklausantieji, valstiečiai ir ponų baudžiauninkai, kurių padėtis buvo sunkiausia.

Po XIX a. valakų reformos susidarė įvairūs ūkių tipai. Valakininkais vadinosi ūkininkai, turį pilną valaką (21,36 ha). Jie tvarkė kaimo reikalus. Vėliau, besidalinant ūkius tarp šeimos narių, atsirado pusvalakininkai ir dar mažesni. Prie bežemių buvo priskiriami dešimtininkai, po atitarnavimo kariuomenėje iš caro gavę 1 dešimtinę, iš kurios jie negalėjo pragyventi. Žemiausią vietą kaime užėmė visiški bežemiai, vad. kampininkai, bobeliai, gritelninkai ir pan. Jie gaudavo iš ūkininkų žemės trobelei susiregzti bei daržovėms pasisodinti ir už tai turėjo atidirbti. Kai kur susidarė net ištisi gritelninkų kaimai. Santykiai tarp jų ir ūkininkų nebuvo blogi: kartu puotaudavo, vieni kitiems padėdavo. Tik po I pas. karo jie pablogėjo. Prelegentas manė, kad gritelninkai sudarė apie 20-30% valstiečių. Per diskusijas šia statistika suabejota.

Prof.dr. Manfred K l e i n, irgi iš Bielefeldo, jau gerokai pramokęs lietuviškai, bet paskaitą apie tai, ka iš lietuvių dainų galima sužinoti apie kraitį (Was man über den Brautschatz aus litauischen dainos erfahren kann), skaitė dar vokiečių kalba. Įdomu buvo patirti, kaip labai svetimtautis įstengia išsigilinti į mūsų tautosaką ir kokias išvadas padaro.

Anot jo, tautosaka atspindi socialinius žmonių santykius. Žymią vietą lietuvių tautosakoje užima vestuvių papročiai, ypač kraičio pervežimas iš nuotakos į jaunikio namus. Reikia skirti kraitį nuo pasogos. Nors pasoga turi didesnę materialinę vertę (nuotakai duodami gyvuliai, pinigai ir kit. vertybės), bet liet. vestuvių papročiuose kraičiui skiriama daugiau vietos. Kraitis liet. liaudies dainose ir anksčiau pasirodo negu pasoga. Prelegentas paskaitė daug Rėzos ir jo paties atliktų liet. liaudies dainų vertimų šia tema.

Kraičio pervežimas reiškia jaunosios atskyrimą nuo tėvų. Jis susideda iš įvairių audinių bei dirbinių, austų ir megztų daugiausia pačios jaunosios. Užtat dainose ji klausama - ar tu moki verpti, ar tu moki austi? Labiausiai vertinami lininiai audiniai. Dainose nusaulinų apdirbimas nuo pat pasėjimo iki išaudimo. Kraičio skrynios pripildomos nagingų ir darbščių mergaičių, o ne tinginių. Tokios ir yra labiausiai pageidaujamos.

Kraitį galėjo parūpinti tik savininkų luomo šeimos, bet ne vargšai. Kraitis pasilieka žmonos ir vaikų nuosavybė visą laiką, gi pasoga po metų nuo vestuvių atitenka vyrui. Audimo bei verpimo menas užėmė žymią vietą senovės lietuvių mitologijoje ir religijoje. Jaunų mergaičių kapuose užtinkami verpimo bei audimo įrankiai.

Prelegentas darė išvadą, kad buvo vedamasi su meile, nors ne iš meilės (mit Liebe aber nicht aus Liebe) ir tokios vedybos buvo patvaresnės negu šių dienų. Seniau ir net dabar skyrybos ūkininkų šeimose daug retesnės negu miestuose.

Labai spalvota Juozo Gabrio asmenybė patraukė dėmesį politikos istoriko dr. Eduard D e m m iš Paryžiaus. Taip pat vokiečių kalba jis skaitė paskaitą apie Juozą Gabrių bei jo vaidme-

nį lietuvių politikoje per I pasaulinį karą ir po jo. Pirmiausia prelegentas apibūdino Lietuvos padėtį prieš I pas.karą, kai šis jaunuolis žengė pirmuosius savo neramaus gyvenimo žingsnius. Buvo gimęs 1880. Baigęs Garliavos pradžios mokyklą, buvo atiduotas į lenkų internatą Marijampolėje. Tik dr.V.Kudirkos sugėdintas, kad nemoka lietuviškai skaityti, tapo lietuviu ir energingai įsijungė į tautinę veiklą. Buvo viceprefekto rusų namų mokytojas ir kartu gabeno draudžiamą liet.spaudą, bet sugaunamas ir ištremiamas į Rusiją. Ten tampa rusų generolo namų mokytoju. Turbūt tik dėl to galėjo studijuoti Odesos universitete. Kilus 1905 revoliucijai, grįžta Lietuvon ir aktyviai joje dalyvauja. Susidūrimas su rusų žandais sunkiai sužeidžiamas. Didžiojo Vilniaus seimo 1905 sekretorius. Keliauja iš vienos vietos į kitą: 1906 išvyksta Paryžiun, bet tais pačiais metais tesia studijas Lozanos universitete Šveicarijoje, kurias baigia 1907 Odesoje. Vėliau studijavo ir Sorbonos universitete Paryžiuje. Tampa profesionaliu Lietuvos reikalų propagandininku.

1911 Paryžiuje įsteigia Lietuvių informacijos biurą: garsina Lietuvos vardą, puola Vatikaną už prolenkišką politiką, leidžia knygas, organizuoja tarptautinius kongresus. Lemiamai prisidėjo prie Tautų kongresų suruošimo: I - 1912 Paryžiuje, II - 1915 Paryžiuje ir III - 1915 Lozanoje, kuriuose reikalavo laisvo apsisprendimo teisių visoms tautoms. 1915 su Lietuvių informacijos biuru ir Pavergtų tautų sąjunga persikėlė į Lozaną.

Iš kur imtos lėšos? 1914 buvo nuvykęs į JAV-bes. Dalyvavo Lietuvių seime Čikagoje, kur buvo įsteigtas Tautos fondas ir Lietuvių tautos taryba. Iš jų gavo įgaliojimus ir pinigų. 1915 tarėsi su vokiečių pasiuntiniu Šveicarijoje ir gavo iš jų algą. Ir III Tautų kongresas buvo vokiečių finansuotas per Gabrių. Prelegentas mano, kad Gabrys dėl to visgi netapo aklu vokiečių politikos įrankiu, bet dirbo Lietuvos naudai. 1918 išleido knygutę "Litauen unter dem deutschen Joch".

Atsižvelgiant į Gabrio labai gyvą veiklą, atrodė, kad nepriklausomos Lietuvos valdžioje jis turėjo užimti pirmąją vietą. Bet taip nebuvo - jo vardo nei pirmoje, nei vėlesnėse vyriausybėse neužtikame. Mat 1918 jis smarkiai susikivirčiojo su Valstybės taryba. Siekdamas valdžios, 1919 buvo grįžęs į Lietuvą su karine prancūzų misija, bet ir su ja susipyko. Bandė bendradarbiauti net su V.Kapsuku, su Bermontu-Avalovu, su Lietuvos vokiečių baronu Friedrich von der Roppu. Grįžęs į Lietuvą, 1925 buvo paskirtas Lietuvos general.konsulu Karaliaučiuje, bet 1927, turbūt ryšium su 1926 perversmu, dingo su konsulato kasa. Gyveno Šveicarijoje, kur ir mirė 1951.

Paskutinę paskaitą, irgi vokiečių kalba, skaitė vilnietis Naum O r a n s k i , M.A., iš Kblno apie lenkų užėmimą Vilniaus 1920. Tai jo magistro darbas. Literatūra Vilniaus klausimu gausi, tad ko nors nauja sunku buvo laukti. Į Vilniaus problemą esame pratę žiūrėti lietuviškomis akimis. Įdomu buvo patirti nesuinteresuoto mokslininko pažiūra.

Po I pas.karo Europos Rytuose susikūrė keletas naujų valstybių su tiksliai nenustatytais sienomis, tarp jų ir Lietuva su Lenkija. Ypač nepavydėtina buvo Lietuvos geopolitinė padėtis. Lenkai siekė senos unijinės Lietuvos-Lenkijos valstybės atstatymo. Kai lietuviai tam priešinosi, lenkai stengėsi nustumti savo sienas juo toliau į šiaurę. Iš to atsirado Vilniaus problema, nuodijusi lietuvių-lenkų santykius tarp abiejų pasaulinių karų. Lietuviai reiškė pretenzijas į Vilnių kaip į istorinę sostinę, o lenkai - kaip į lenkų kultūros miestą. 1919-1920 Vilnius daug kartų ėjo tai į lietuvių, tai į bolševikų, tai į lenkų rankas, kol 1920 spalio 9 gener.Želigovskis, sulaužydamas prieš porą dienų Suvalkuose pasirašytą sutartį, su Pilsudskio pritarimu, bet neva sukilimu jį užėmė. Vilniaus kraštas buvo įjungtas į Lenkiją ir pasiliko iki lenkų-vokiečių karo 1939.

Dėl to, kaip spresti Vilniaus likimą, lenkuose buvo dvi pažiūros: aneksionistai ir federalistai. Federalistai, tarp jų ir Pilsudskis, siūlė Vilnių paversti daugiakultūriu lenkų, lietuvių bei gudų miestu ir federaciniais ryšiais sujungti su Lenkija. Laimėjo aneksionistai, reikalavę be jokių sąlygų prisijungti Vilnių. Tada Lenkijos seimas 1921.IX.16 nutarė įvykdyti rinkimus Vilniaus krašte. Gener.Želigovskis juos įvykdė 1922.I.8. Lietuviai, gudai ir žydai juose dalyvauti atsisakė. Laimėjo lenkų nacionalistai. Jų prašymu Lenkijos seimas 1922 kovo 24 nutarė Vilniaus kraštą įjungti į Lenkiją.

Po paskaitų ir diskusijų, kurių klausėsi apie pusšimtis tautiečių, buvo vakarojama prie stiklo vyno ar puoduko kavos su užkandėliais.

Visuotinis LKI narių suvažiavimas įvyko spalio 19 rytą Romuvoje. Atidarė LKI vedėjas Vincas B a r t u s e v i č i ū s , M.A. Patvirtinta su kvietimais į suvažiavimą išsiuntinėta 9 punktų darbotvarkė. Praeito suvažiavimo protokolą perskaitė sekretorius dr.Kajetonas J. Č e g i n s k a s .

Metinės veiklos apžvalgą pateikė LKI vedėjas V.Bartusevičius. Per 5 metus turėta apie

25.000,--DM pajamų, t.y. apie 5.000,--DM per metus, įskaitant ir vokiečių valdžios paramą bei Vokietijos LB valdybos įnašus. Išspausdintos pr. metų konferencijos paskaitos originalų (lietuvių ir vokiečių) kalbomis. Numatomos išleisti ir vakar skaitytos paskaitos.

Pilis remontuojama pamažu. Abejotina, kad ateinančiais metais pasisektų perkelti biblioteką į naujas patalpas. Dr.A.Gerutis, dar gyvas būdamas, dalį savo bibliotekos atidavė Vilniaus universitetui, o dalį atsiuntė LKI. Dalį palikimo, jam mirus, į Romą išsivežė St.Lozoraitis. Nemaža knygų dar yra likusių. Jos siūlomos LKI.

Užmegzti ryšiai su Lituanistikos institutu ir Lietuvių tyrimų bei studijų centru. Pastarasis siūlo į jį įsijungti arba susijungti. Vokiečių Institut für Angewandte Sozialgeschichte Bonnoje taip pat siūlosi bendradarbiauti, ypač publikuojant medžiagą. Metinėms konferencijoms vis pavyksta surasti naujų paskaitininkų.

Bibliotekininkas Artūras Hermanas pranešė, kad šiemet sukataloguota ca.500 knygų. Naujų knygų pirkti mažai, maždaug už 500,--DM. Daugiausia gaunamos dovanai iš JAV-bių lietuvių leidyklų. Jį papildydamas, V.Bartusevičius painformavo, kad savo leidinius yra atsiuntę ir toliau siuntinėja Mackaus ir Vydūno fondai, Ateities leidykla, Br.Kviklys.

Po pranešimų apsvarstyti aktualūs Instituto reikalai. LKI valdyba ir kontrolierius paprašyti ir toliau eiti savo pareigas.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

K ū č i o s - gruodžio 19.

K a l e d ū a t o s t o g o s - 1986 gruodžio 20 - 1987 sausio 11.

V e l y k ū " - 1987 balandžio 13 - balandžio 25.

V a s a r o s " - 1987 liepos 5 - rugpjūčio 30.

I š k y l a į L o r e l e i

Uolusis metinių evangelikų ekskursijų organizatorius kun.Fr.Skėrys š.m. spalio 5 suruošė 27-tą iškylą. Buvo pakviesti važiuoti visi mokiniai ir gimnazijos personalas su šeimomis. Susidarė 85 keliautojų grupė. Į ekskursiją įsijungė ir tuo laiku gimnaziją lankęs Vydūno fondo pirmininkas Vyt.Mikūnas iš Čikagos. Kelionė pradėta 8 val. Jos tikslas - vykstant pareiniu, pasigrožėti rudenėjančia gamta, pasiekti siauriausią Reino vietą prie St.Goarshauseno su garsiąja Lorelei uola, susipažinti su pakeliui pasitaikančiomis įžymybėmis.

Lorelei uola įdomi kaip retas gamtos fenomenas. Toje vietoje Reinas daro staigius vingius. Virš jo srovės stačiai iškyla Lorelei 132 m. Gražu stebėti ją plaukiant Reinu, bet dar nuostabiau pasigėrėti upės vingiais ir jais manevruojančiais laivais iš svaiginančios aukštumos. Šitie vaizdai ir patraukia gausias ekskursijas.

Lorelei labai išgarsino vokiečių poetas Heinrich Heine, gambiai sueiliavęs liaudies padavimą apie ant uolos sėdinčią gražią mergelę, savo dainomis praplaukiančių jūreivių dėmesį nukreipiančią nuo klastingų upės vingių ir juos pražudančią. Daina labai populiari, ją visi vokiečiai išmoksta dar mokyklos suole. Nacių laikais ji buvo uždrausta, kadangi jos autorius H.Heine žydas. Nepaisydami draudimo, ir per karą daugelis keleivių, praplaukdami pro Lorelei uolą, dainos melodiją niunuodavo.

Pasigėrėję pasakiškais vaizdais, keliautojai sukirto iš gimnazijos virtuvės pasiimtus pietus ir tęsė kelionę pareiniu atgal su daugeliu sustojimų. Nuodėmė būtų nesustojus pravažiuoti pro romėnų statytą Rudesheimą. Bet čia sekmadieniais tiek daug turistų iš viso pasaulio, kad vos įmanoma judėti. Pagrindinėje Strazdo gatvėje (Drosselgasse), pilnoje užkandinių, vyninių ir įvairios rūšies smuklių bei suvenyrų krautuvių, sunku net pėsčiam prasiskverbti. Mūsų turistų dėmesys nukrypo į ant kalno esantį milžinišką paminklą GERMANIA. Tai 12,38 m aukščio statula, vaizduojanti Vokietijos suvienijimą po 1870/71 prieš Prancūziją laimėto karo. Jos nuliedinimui sunaudota 32.000 kg bronzos. Jos pagaminimas kainavo 1.200.000 aukso markių. Į paminklą visą laiką skersakiavo prancūzai. Po pastarojo karo kėsintasi net jį nugriauti. Dabar visiems aišku, jog protingai pasielgta jį palikus - istorinio paminklo sunaikinimas būtų tik pasunkinęs vokiečių-prancūzų susitaikymą.

Susipažinta ir su Rheinland-Pfalzo krašto sostine Mainzu. Dėl viduje tuo laiku vykusių pamaldų garsias Šv.Martyno ir Šv.Stepono katedras teko apžiūrėti tik iš lauko. Tai vienas seniausių ir didžiausių Vokietijos romaniškojo meno bei religijos paminklų. Pradėta statyti 975, išventinta 1009. Būdama miesto centre, katedra dominuoja visą sostinę. Užtat pagrindinai susipažinta su netoli katedros esančiu spaudos išradėjo Jono Gutenbergo muziejumi. Johann Gutenberg - mainciškis. Čia jis sugalvojo ir pradėjo spausdinti pirmąsias knygas.

Muziejuje yra pirmųjų knygų spausdinimo mašinos ir jomis išspausdinta pirmoji knyga - trumpas Šv. Raštas lotynų kalba. 1455 tai buvo didelė naujiena ir pažanga. Gutenbergo išradimas atkėlė vartus į masinį knygų gaminimą ir vartojimą, į švietimo plitimą.

Dienai slenkant vakarop, reikėjo pagalvoti ir apie kelionę namo. Kai tokia didelė ir savo sudėtimi tokia įvairi ekskursija, tai kol visi susirenka paprastai trunka ilgiau negu iš anksto numatoma. Bet dėka energingų vadovų ir drausmingų keleivių į gimnaziją suspėta laiku vakarienės, linksmai ir naudingai praleidus gražų sekmadienį.

T a l e n t ų v a k a r a s

Po didelio pr. metų pasisekimo ir šiemet vysk. M. Valančiaus vardo ateitininkų kuopa ryžosi surengti talentų vakarą. Programoje pavyko sutelkti net 16 pasirodymų. Jų pažiūrėti š. m. spalio 25 į valgyklos salę, paverstą teatru, susirinko mokiniai bei mokytojai ir keliolika svečių. Už teisėjų stalo sėdėjo Arminas Lipšys, Onutė Šiugždinienė, Daiva Mayer, Edita Kirkickytė, mokyt. K. Grodbergas ir mokyt. Vilius Lemkė. Vakarui vadovavo Aidas Palubinskas su Alainu Gromašausku.

Atidaromąjį žodį tarė Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alf. Bernatonis, pastebėdamas, kad Dievas visus žmones apdovanojo įvairiais talentais ir liepė juos ugdyti. Gimnazija stengiasi sudaryti sąlygas mokinių talentams išsiskleisti. Tikimės šiandien patirti, jog turime tikrai talentingų jaunuolių.

Pradžioje ir visą laiką tarp atskirų pasirodymų su savo komiškais išpuoliais vis įsiterpdavo iš Indrės bei Rimo Čuplinskių, Anitos Baltutytės ir Linos Jablonskytės susidariusi linksma grupė, kuri "erzino" vadovus ir juokino žiūrovus.

Pasirodymų programą pradėjo Analija Gaidimauskaitė, įgudusiai paskambindama pianinu. Ją sekė Nidos Glaveckaitės, Janės Schreckengost, Kristinos Enzinaitės, Astos Tijunelytės bei Mariaus Moore linksmas vaidinimėlis - Kaufhalle. Panašios rūšies, tik kiek išradingesnis buvo Dalios Tunaitytės, Birutės Stalbeitės ir Betinos Bačelytės vaidinimėlis Mungis Stumbras, susilaukęs gyvos publikos reakcijos. Fleita gražiai grojo pirmokė Tatjana Hermanaitė. Dramblių vaizdavo Saulius Rosales, Albertas Kaluzevičius, Tomas Veršelis bei Joachim Fréteris. Gyvas ir triukšmingas buvo čigonų pasirodymas - Birutė ir Jūratė Toraitės, Monika Baliulytė, Tatjana Hermanaitė, Rene Klimaitis, Zita Dubauskaitė, Martin ir Anke, apkrovę stalą įvairiais rakandais bei buteliais, sugebėjo jais ir pagroti. Išbėgdami apibėrė žiūrovus saldainiais.

Kazys Motekaitis pasirodė kaip gabus smuikininkas. Indrė Čuplinskaitė, Astrida Kairytė, Gabija Diavaraitė bei Dalytė Baliulytė raiškiai suvaidino eilėraščių apie bendrabučio gyvenimą. Patys mažieji, dar nepasiekę gimnazijos, - Laimutė bei Martinukas Lipšiukai ir Ramutė Lemkytė, - dainuodami suvaidino dainelę apie vargšą žvirblėlį. Birutė bei Jūratė Toraitės, Vytukas Lemkė ir Tatjana Hermanaitė pavaizdavo žinių gimimą ir sklidimą. Darniai dainavo Anita Baltutytė, Lina Jablonskytė, Joachim Fréteris, Saulius Rosales ir Albertas Kaluzevičius. Zita Dubauskaitė skersine fleita pagrojo liet. melodijų potpouri, o Jūratė Toraitė - tautinį šokių akordeonu. Dainos būrelis (12 mokinių), vadovaujamas mokyt. Br. Lipšienės, originaliu liet. liaudies dainų stiliumi padainavo porą dainų. Mažasis Rene Klimaitis parodė, kad jau sugeba skambinti pianinu. Pasirodymų pynę užsklendė mokytojai Br. Lipšienė ir V. Lemkė komišku duetu.

Kol teisėjai ilgokai galvojo kam skirti premijas, Indrė bei Rimas Čuplinskai, Aidas Palubinskas, Anita Baltutytė, Lina Jablonskytė, Alain Gromašauskas ir kiti dainomis ir sąmojais linksmo publiką, ir ją įtraukdami į dainavimą.

Teisėjų vardu Arminas Lipšys paskelbė, kad premijos taip paskirstytos: I - Anelijai Gaidimauskaitei už skambinimą pianinu, II - Kaziui Motekaičiui už grojimą smuiku, III - Indrei Čuplinskaitėi, Astridai Kairytei, Gabijai Diavaraitėi ir Dalytei Baliulytei už parašymą ir suvaidinimą eilėraščių apie bendrabučio gyvenimą, IV - Daliai Tunaitytei, Birutei Stalbaitei ir Betinai Bačelytei už komišką futbolininko Mungis Stumbro vaidinimą. Patiems mažiesiems talentams - Laimutei bei Martinukui Lipšiukams ir Ramutei Lemkytei paskirtos dovanėlės be konkurencijos.

Žinia apie premijų paskyrimą sutikta triukšmingais plojimais. Ateitininkų kuopos pirmininkė Indrė Čuplinskaitė padėkojo šio vakaro organizatoriams bei dalyviams už triūsą ir dėmesį. Didžiausia padėka priklausanti kuopos globėjai Marytei Šmitienei už pagalbą ir patarimus ruošiant talentų pasirodymus, suteikusius progą pasireikšti įvairiems sugebėjimams ir prasmingai paįvairinusius mokyklos gyvenimą. Premijos įvairių dovanų pavidalu buvo įteiktos kitą savaitę per pietus valgyklos salėje.

L a n k ė s i M a i n z o v y s k u p a s

Š.m.spalio 30, lydimas Lampertheimo St.Andreas parapijos klebono kun.Peter Emmerich ir Hüttenfeldo katal.kapeliono kun.Peter Kemerer, gimnaziją aplankė Mainzo vyskupas Rolly. Aukštąjį svečią sutiko ir su mokyklos darbu bei naujomis statybomis supažindino Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv.Alf.Bernatonis, direktorius A.Šmitas bei katal.kapelionas kun.J.Dėdinas. Svečiai apžiūrėjo berniukų bendrabutį, biblioteką bei kitas patalpas ir reiškė viltį, kad ateinančiais metais, pastačius berniukų bendrabutį, gimnazijos buitinės ir darbo sąlygos žymiai pagerės.

V ė l i n ė s

Kapelionas kun.Jonas Dėdinas š.m.lapkričio 2 Hüttenfeldo bažnytėlėje aukojo dvejus šv.mišias: eilines - sekmadienio dieną ir gedulingas - vakare. Į pastarąsias susirinko daug moksleivių ir kitų tautiečių. Po pamaldų, jau tamsią naktį, visi su žvakutėmis ir deglais nužygiavo į vietos kapines, kur palaidota apie 20 lietuvių. Čia kun.J.Dėdinas pasakė pamokslėlį ir sukalbėjo maldas už šioje mirusiųjų karalystėje amžiną poilsį radusius tautiečius, išvardindamas juos pavardėmis. Sugiedota Angelas Dievo..Išeinant, žvakutėmis apstatyti lietuvių kapai. Romuvoje esantis lietuviškas kryžius tą vakarą taip pat skendėjo žvakučių šviesoje.

DEMONSTRACIJA EUROPOS SAUGUMO IR BENDRADARBIAVIMO KONFERENCIJOJE

Lapkričio 3-5 gimnazija nedirbo: VLIKO ir PLB valdybos pakviesta dalyvavo priešsovietinėje demonstracijoje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje (ESBK) Austrijos sostinėje Vienoje. Pilnas dviaukštis 70 vietų autobusas iš gimnazijos kiemo išvyko lapkričio 3 anksti rytą. Vieną pasiekė tik vakare. Važiavo mokinių tautinių šokių grupė bei orkestras, mokyklos vadovai ir keletas jaunuolių iš Kanados, JAV-bių, Prancūzijos bei Vokietijos. Patogi ir geroje vietoje (jėzuitų namuose, netoli Schönbrunn pilies) nakvynė buvo iš anksto užsakyta.

Lapkričio 4 tas pats autobusas, visus gerai pailsėjusius ir nusiteikusius, nugabeno į miesto centrą demonstruoti. Tą dieną 9 val. Hofburgo rūmuose prasidėjo 35 šalių ESBK, dalyvaujant 28 užsienio reikalų ministeriams. Atidarė ją Austrijos kancleris Uranicki, primindamas reikalą vykdyti Helsinkio susitarimus, tarp kitų ir liečiančius žmogaus teises.

Vidudienį miesto centre pradėtos Pabaltiečių santalkos, kuriai šiais metais vadovauja VLIKas, demonstracijos. Apie 400 pabaltiečių (vien lietuvių buvo per 200; iš Münsterio buvo atvykusi ir latvių gimnazija), suplaukusių iš įvairių pasaulio kraštų, susitelkė prie Vienos operos rūmų. Eitynių priekyje žygiavo vėliavnešiai, o už jų - tautiniai drabužiais pasipuošę lietuvių ir latvių gimnazijų šokėjai iš Vokietijos. Iškilo miškas plakatų bei transparentų su priešsovietiniais šūkiais. Mūsų gimnazijos nešamuose buvo skelbiama: - Sovietai, lauk iš Lietuvos, Tikėjimo laisvės lietuviams, Homo balticus nėra homo sovieticus ir daug kitų. Taip buvo žygiuojama sostinės centru apie puskilometrį iki Šv.Stepono katedros. Čia visus pasveikino demonstracijų organizatorius Algis Klimaitis. Į demonstrantus prabilo VLIKO pirmininkas dr.K.Bobelis. Savo orkestro palydimas, Vasario 16 gimnazijos mokinės sušoko Abrūsėlį. Du odiniais švarkais apsirengę sovietai, neva spaudos atstovai (vienas su video-kamera ant pečių), išbrovę į šokėjų vidurį, bandė trukdyti. Girdi, Austrija laisvas kraštas ir čia kiekvienas gali taip elgtis, kaip jam patinka. Tai pastebėję demonstrantai ėmė šaukti "rusai lauk" ir rengėsi apkulti, bet atskubėjęs Klimaitis dar spėjo abu taikiai pašalinti.

Tada kalbėjo buv. Švedijos ministerio pirmininko pavaduotojas Per Ahlmark ir Prancūzijos parlamento narys Jean-Marie Daillet. Mūsų gimnazijos mokiniai pašoko Audėjėlę. Du tautinius šokius sušoko ir latvių gimnazistai. Tai truko apie pusvalandį. Austrai parodė nemažą susidomėjimą pabaltiečių demonstracija. Išplatinta daug informacinės medžiagos.

Demonstracija baigta iškilmingomis ekumeninėmis pamaldomis Šv.Stepono katedroje už persekiojamus estų, latvių ir lietuvių krikščionis. Jas laikė ir du lietuviai kunigai - kun.dr.J.Vaišvilas ir kun.Edis Putrimas.

Jei Austrijos sostinės gyventojai simpatizavo pabaltiečių demonstracijoms, tai austrų medijai (spauda, radijas, televizija) gan šykščiai apie jas informavo. Matyt, saugodami savo neutralumo skaislybę, nutarė sovietų geriau neerzinti. Demonstracijos daugiau atgarsio susilaukė Vak.Vokietijoje. Čia apie jas pranešinėjo radijas, rašė laikraščiai, atskiras scenas su plakatais ir tautiniais šokiais parodė televizija. Mokiniams buvo gera pramoga trejetą dienų pakeliauti, susipažinti su Viena ir prisidėti prie kovos už Lietuvos laisvę, skelbiant savo tėvynės nedalią.

A b i t u r i e n t ų š i m t a d i e n i s

Ir šiemet abitūros egzaminams ruošiasi 5 tryliktokai - Daiva Bartkevičiūtė-Meyer, Joachimas Fréteris, Robertas Funkas, Edita Kirkickytė ir Tomas Veršelis. Klasės auklėtojas - mokyt. Aloyzas Weigel. Jie š.m. lapkričio 29 vakare ir suruošė Hüttenfeldo evangelikų parapijos namų salėje abiturientų šimtadienį. Dalyvavo dauguma mokytojų, 11, 12 bei 13b (vad. laisvųjų klausytojų) klasės, trejetas Vokietijos LB valdybos narių ir keletas kviestų svečių. Programa - brestančio jaunimo apsisvaidymas sąmojais ir humoru.

Šimtadienį linksmu pasveikinimu pradėjo J.Fréteris. Sugiedotas Lietuvos himnas. Renginio kilmę ir prasmę paaiškino T.Veršelis. Edita ir Joachimas, prisitardami gitara, apdainavo mokytojus. 11 klasė dainavo lietuviškai ir vokiškai, o Gabija Diavaraitė ir Dalytė Baliulytė dar ir duetu. Iš linksmosios pusės pažvelgta į abiturientus. Su jais atsisveikinta daina. Atsiliepė ir 13-tokai, akordeonu palydimi stud.A.Herbsto.

Mokyt.Br.Lipšienė perskaitė vad. pusatestačius. Kiekvienas abiturientas jos įvertintas pažymiais iš naktibaldologijos, sapnologijos, snudologijos, žioplosofijos, videologijos ir pan."disciplinų". Originalus buvo 13b klasės pasirodymas: abiturientai šoko, o laisvieji klausytojai, vadovaujami Katino iš Argentinos, gargaliuodami į taktą dainavo.

Po trumpos pertraukos įteiktas "testamentas" 12-tokams (jų tik du), prieš tai lietuviškai ir vokiškai smarkiai iš jų pasišaipius, ir perduotas raktas. Direktorius ir mokytojai apdovanoti šaržais ir miniatiūriniais niekeliais. Gerai paruoštas buvo 12-tokų (Klaus Žulio ir Andriaus Huberio) atsikirtimas abiturientams, panaudojant ne tik taiklų sąmojų bei humorą, bet ir šviesos paveikslus.

Visiems sudainavus studentų dainą Gaudeamus igitur, prasidėjo vakarieniavimas, užgeriant vyneliu bei alučiu. Linksmi šokiai nusitęsė iki vidurnakčio.

----- xXx -----

METINIS IŠEIVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONU SUVAŽIAVIMAS

Išeivių evangelikų liuteronų kunigų ir Bažnyčios darbuotojų suvažiavimas įvyko 1986 rugsėjo 8-12 Bethelyje prie Bielefeldo. Vadovavo Pasaulio liuteronų sąjungos vokiečių tautinio komiteto įgaliotinis Bažnyčios tarėjas kun.Ed.Ratz iš Stuttgarto. Jis ir suvažiavimą atidarė. Dalyvavo 44 asmenys: 14 lietuvių, po 13 estų bei latvių, 1 vengras ir 3 vadovai vokiečiai. Lietuvių grupėje buvo 4 kunigai ir 10 Bažnyčios darbuotojų. Kasdien vyko rytinės pamaldos, po pusryčių - Biblijos studijos, o po jų - paskaitos. Vieną popietį buvo konventas, kuriame jo pirmininkas propstas T.J.Pöld išrinktas dar vieneriems metams.

Vakarais išeivių Bažnyčios atstovai pranešinėjo paskutiniųjų metų veiklą. Lietuvių evang. liuteronų veiklą raštu nušvietė sekretorius Kasp.Dikšaitis ir išdinininkas dr.A.H.König. Kun.Fr.Skėrys painformavo apie Vasario 16 gimnaziją, pateikdamas ir statistinių duomenų. Latvių gimnazijos kapel. kun.Ozolinš pranešė, kad jų gimnazija mokslo metus pradėjo su 77 mokiniais (75 evang. ir 2 katal.) nuosavuose naujuose rūmuose. Vengrų gimnazijoje mokosi 275 mokiniai (225 katal. ir 50 evang.)

Vienas popietis buvo skirtas išskylai - susipažinimui su Betheliu, turinčiu 5.500 gyventojų: 2.500 ligonių bei senelių ir 3.000 personalo. Yra ir jaunų nusikaltėlių namai. Aplankyti Teutoburgo miškai ir apylinkės. Kelias atgal vedė per daugeliui lietuvių gerai pažįstamus Detmoldą bei Augustdorfą, kur po karo buvo kai kurios centrinės lietuvių įstaigos. Augustdorfo DP stovykloje veikė latvių bei estų centro komitetai, latvių ir lietuvių gimnazijos. Lietuvių gimnazija užsidarė, o latvių buvo perkelta į Münsterį.

Suvažiavimas baigtas vakare iškilmingomis pamaldomis su Šv.Vakariene Bielefeldo reformatų bažnyčioje. Metinis suvažiavimas 1987 įvyks rugsėjo 7-11 Kloster Kirschberg, P.Vokietijoje.

LIETUVIŲ LITERATŪROS BŪRELIS ANNABERGE

š.m. spalio 10-12 susipažino su Lietuvoje ir išeivijoje dabar labai vertinamo Broniaus Radzevičiaus kūryba. Rašytojas išgarsėjo savo romanu "Priešaušrio vieškeliai", kurio antra dalis pasirodė jau po autoriaus mirties (Radzevičius nusižudė 1980, tesulaukęs vos 40 metų). Šiame romane jis remiasi bibliografiniais patyrimais ir aprašo vieno jaunuolio augimą kaime, sunkų veržimąsi į studijas ir intelektualo brendimą. Taip pat po rašytojo mirties buvo išleistas jo apsakymų rinkinys "Link debesijos". 20 suvažiavimo dalyvių aptarė 17 pasirinktų apsakymų ir susipažino aplamai su Radzevičiaus asmeniu bei jo kūryba. Visiems paliko gilų įspūdį Radzevičiaus jausmų gylis, laimės ir meilės didis troškimas bei veikėjų humaniškumo iškėlimas. Ši "mažančioji proza" ir autoriaus "grynos tiesos jiejškėjimas" atvertė naujus lapus lietuvių literatūroje.

Pakviestas dalyvauti Lietuvos rašytojų sąjungos sekretorius kritikas Bražėnas, deja, nega-

lėjo atvykti, nes kvietimas buvo pašte užlaikytas beveik visą mėnesį.

Sekančiame būrelio suvažiavime 1987 balandžio 3-5 bus aptartas Johannes Bobrowski romanas "Litauische Claviere" (Lietuviški fortepijonai). Šis didelis lietuvių mylėtojas būtų ateinančiais metais suėjęs 70 metų. Išimtinai numatomos prarasti diskusijos vokiečių kalba, jei atsirastų lietuviškai nemokančių dalyvių. Norintieji dalyvauti gali jau dabar kreiptis į Artūrą Hermann, C.M.v.Weber-Str.14, 6919 Bammental.

B a l t i š k o j i d r a u g i j a V o k i e t i j o j e

Vokiškai ji vadinama Baltische Gesellschaft in Deutschland. Joje yra susibūra vokiečiai, kuriems artimos Pabaltijo tautos ir kurie nori angažuotis Lietuvos, Latvijos ir Estijos reikalui kartu su lietuviais, latviais bei estais, gyvenančiais visų pirma Vokietijoje arba ir bet kuriame kitame krašte. Tarp vokiečių narių yra tiek kilusių iš Pabaltijo kraštų, tiek karo ar pokario metais susipažinusių su tomis šalimis, tiek ir tokių, kurie, nors niekad nebuvo, jaučia tiems kraštams simpatijų.

Baltiškoji draugija nori informuoti vokiečių visuomenę apie Pabaltijo tautas, jų kultūras, apie tų kraštų istorinę raidą ir dabartinę padėtį. Ji savo uždaviniu taip pat laiko kultūrinių ryšių skatinimą ir tarptautinį susiartinimą tiek organizaciniame plotmėje, tiek per asmeninius ryšius.

Baltiškoji draugija visų pirma yra kultūrinė organizacija. Ji kiekvienais metais rengia kultūrinę savaitgalį, kuris įvyksta rudenį Lüneburge. Baltiškoji draugija taip pat yra surengusi baltų kultūros dienas su parodomis ir koncertais didžiausiose Vokietijos miestuose bei Zūriche. Šias kultūros dienas ruošiant, ypač daug pasidarbavo lietuviškoji sekcija: Valteris Banaitis, prof.dr.Hermann-Josef Dahmen ir dr.Povilas Reklaitis. Ketinama ateinančių metų pirmoje pusėje suruošti studijų savaitgalį Augsburgėje.

Baltiškoji draugija leidžia savo periodinį leidinį MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN, kuris išeina keturis kartus į metus. Leidinys randa susidomėjimo ir už draugijos ribų ir duoda galimybę informuoti apie Pabaltijo problemas tiek įtakingesnius sluoksnius, tiek vokiečių spaudą. Akivaizdu, jog Baltiškoji draugija yra išskirtinės reikšmės, nes per ją mūsų reikalus iškelia ir už mūsų reikalus Vokietijoje kalba patys vokiečiai. Kad naudinga visų trijų Pabaltijo kraštų reikalą kelti bendrai, irgi turbūt neabejotina.

Baltiškoji draugija įsteigta 1955. Jos organizacinė sąranga tuo būdinga, kad draugija susideda iš trijų sekcijų (Vereinigungen): estų-vokiečių, latvių-vokiečių ir lietuvių-vokiečių. Steigėjai manė, kad svarbu pabrėžti abipusius ryšius tarp kiekvieno atskiro krašto ir su juo ryšius turinčių vokiečių. Praktika tačiau parodė, kad yra tik viena bendra Baltiškiosios draugijos veikla, gi sekcijos atskirai nesireiškia. Kiekviena sekcija tačiau turi pagal statutą po atskirą valdybą su dviem pirmininkais - vienu vokiečiu ir vienu pabaltiečiu. Lietuvių-vokiečių sekcijos pirmininkai šiuo metu yra prof.dr.Hermann-Josef Dahmen ir dr.Jonas Norkaitis. Prieš dr.Norkaitį pirmininkais yra buvę adv.Juozas Bataitis ir dr.Albertas Gerutis. Pastarasis vėliau tapo išrinktas garbės prezidiumo nariu. Baltiškiosios draugijos bendro prezidiumo pirmininku šiuo metu yra dr.Olgred Aule, Mūnchere gyvenantis estas.

Baltiškiosios draugijos lietuvių-vokiečių sekcijos sekantis susirinkimas kartu su naujos valdybos rinkimais įvyks Hüttenfelde 1987 vasario 15 (sekmadienį) 10.30 val. Pater A.Delp centre. Laukiama gausaus dalyvavimo tiek narių, tiek ir prijauniančių asmenų, kurie gal taptų nariais. Būtų labai gera, kad mūsų sekcija taptų gausesnė.

RYTŲ EUROPOS KULTŪROS IR ŠVIETIMO CENTRAS

Federalinė vidaus reikalų ministerija, remianti mūsų kultūrinę veiklą, kreipia ir lietuvių dėmesį į Kōlne, Elsa-Brandtrōm-Str.6, jau beveik dveji metai veikiantį RYTŲ EUROPOS KULTŪROS IR ŠVIETIMO CENTRĄ I G N I S, e.V. Tel.(0221)-725 105.

Ši institucija kasmet suruošia daug įvairių renginių: parodų, rašytojų veikalų aptarimų, paskaitų, diskusijų ir filmų vakarų apie įvairias Rytų Europos tautas. Artimiausiu laiku įvyks, o gal jau vyksta, rusų ir vengrų meno parodos. Kas gyvena netoli Kōlno arba jame lankosi, tiems naudinga būtų susipažinti su šiuo centru.

M I R U S I E J I

E d u a r d a s SARCEVIČIUS, VLB Mainzo apylinkės narys, mirė 1986.I.16. Buvo gimęs 1925.V.9
P r a n a s GAUERIS, VLB Lebenstedto apylinkės narys, mirė 1986.VI.19 Salzgittery. Palaidotas birželio 24 Lebenstedto (Salzgitter 1) naujose kapinėse. Buvo gimęs 1916.VI.17 Prišmantų kaime, Tauragės apskr. 1941 baigė Lietuvos karininkų mokyklą ir tuoj repatriavo į Vokietiją.

Po karo pateko į sovietų nelaisvę. Dukart buvo ištremtas į Sibirą. 1969 su šeima atvyko į Vokietiją ir apsigyveno Lebenstede. Buvo ilgametis lietuvių evang.liuteronų parapijos sekretorius. Priklausė ir Lietuvos vokiečių draugijai. Liko našlė Linda Gauer-Pabalytė ir sūnus Gintaras.

I g o r i s KRAMARENKO mirė 1986.VIII.25 Romenberge. Palaidotas rugsėjo 1 vietos kapinėse. Buvo gimęs 1908.IX.27 Varėnoje. Po karo nuo 1948 tarnavo amerikiečių darbo daliniuose.

K a z y s GRICIŪNAS, VLB Kaiserslauterno apylinkės narys, mirė 1986.IX.1 sužeistas darbovietėje. Buvo gimęs 1925 gegužės 9.

J u r g i s SAUGA, VLB Hageno apylinkės narys, mirė 1986.X.8. Palaidotas spalio 14 Hagen-Haspe kapinėse. Laidojimo apeigas atliko ir pamokslą pasakė, pabrėždamas velionio lietuviškumą, vietos evang.kunigas. Karstas buvo papuoštas lietuviška trispalve ir gėlėmis. Buvo gimęs 1891.X.15 Klaipėdos krašte. Nors gyvenime buvo vėtomas ir mėtomas, bet išliko stipriu lietuvininku. Kai tik įsisteigė VLB Hageno apylinkė, tapo jos nariu ir ją rėmė.

E l z b i e t a DIKŠAITIENĖ-Balšaitytė, VLB Lūbecko apylinkės narė, mirė 1986.XI.6 Brinkume. Palaidota lapkričio 10 Brinkumo kapinėse. Buvo gimusi 1898 rugsėjo 1 Lietuvoje.

F r i c a s ŠLENERIS, VLB Bremeno apylinkės narys, mirė 1986.XII.1. Palaidotas gruodžio 9 Lutjenburge prie Baltijos jūros, kur gyvena sesuo Mėta Butkienė. Laidojimo apeigas atliko ir atsisveikinimo kalbą pasakė kun.Fr.Skėrys. Kapinėse taip pat atsisveikino Lietuvių evang.liuter.Bažnyčios Vak.Vokietijoje sekretorius Kasp.Dikšaitis ir Kelerių bei Baliulių šeimų vardu - Elena Baliulienė. Ant kapo sudėta daug gražių vainikų, tarp jų ir VLB Bremeno apylinkės. Buvo gimęs 1905.IX.3 Šilgaliuose, Tilžės apskr. Mokėsi Tilžėje. 1923-36 dirbo Klaipėdos miškų administracijoje, iki repatriacijos į Vokietiją 1941 - muių žinyboje. Priklausė Klaipėdos krašto įvairioms liet.organizacijoms.

Po karo nuo 1945 iki mirties buvo Liet.ev.liut.Bažnyčios Vak.Vokietijoje vyr.tarybos narys ir valdybos reikalų vedėjas iki 1975. Spaudos žmogus - keletą metų redagavo evang.laikraščius ir pats rašė. Didelis LB veikėjas: 5 metus (1954-1959) buvo Vokietijos LB tarybos ir pusantrų kadencijos 1956 ir 1957 valdybos narys. 14 metų (1971-1984) buvo VLB Bremeno apylinkės išdininkas. Paliko dvi seseris - Mėtą Butkienę ir Eleną Werner su šeimomis.

N U M A T O M I R E N G I N I A I

1986 gruodžio 31 - Naujųjų Metų sutikimas Vasario 16 gimnazijos patalpose. Rengia Vokietijos LJS valdyba ir 9 tos Sąjungos atstovai į VI PLJS kongresą Australijoje.

1987 vasario 14 - Centrinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfelde ir Vasario 16 gimnazijos naujo berniukų bendrabučio pašventinimas. Iškilmingos pamaldos Hüttenfeldo katal.bažnytėlėje. Meninė programa BÜgerhaus'e atliks mokinių tautinių šokių grupė, choras ir orkestras. Veiks gėrimų, kavos ir įvairių užkandžių barai. Šokiams gros didelis orkestras iš Rastatto.

" " 15 - Baltiškosios draugijos lietuvių sekcijos suvažiavimas (žr. psl.15).

" balandžio 3-5 - Lietuvių literatūros būrelio Annaberge " (" " 14 ir 15).

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Schleswig-Holsteino socialinių reikalų ministerija per E.Banevičienę	112,50 DM
Antanas Banaitis iš Miesau, Kazys Bendoraitis iš Schwetzingeno ir Paulius Lokys iš Darmstadto po	100,-- "
Kasparas Radzevičius iš Memmingeno	60,-- "
Dr.Andreas König iš Göttingeno ir Jonas Mažeiva iš Griesheimo po	50,-- "
Vladas Staliauskas iš Memmingeno	48,-- "
Povilas Baužys iš Horbo	37,-- "
Dr. Kajetonas J.Čeginskas iš Müncheno	33,60 "
Vytautas Čiplys iš Bonnos ir Vytautas Deveikis iš Heidesheimo po	25,-- "
Alfonsas Mažeika iš Münsterio, Martynas Sprogies iš Schwetzingeno; Jonas Uszpurwies iš Pulheimo ir Liucijonas Vilčinskas iš Hageno po	20,-- "
Juozas Benetis iš Darmstadto	15,-- "
Dr.Povilas Reklaitis iš Weimaro	10,-- "
Antanas Rimša iš Hohenfelso	6,-- "

A t s i ū s t a p a m i n ė t i - ANNABERGO LAPELIS 1986 Nr.7 psl.54
Leidėjas: Baltischer Christlicher Studentenbund, Annaberger Str.400, 5300 Bonn 2
=====

Vokietijos LB valdyba D-6840 Lampertheim 4, Romuva. Tel. 06256-322
Sąskaita banke (Bankverbindung) - Deutsche Bank Weinheim BLZ 670 700 10 Konto-Nr.5817978